

WEERBERICHT

Duiding bij wat ons boven het hoofd hangt in deze samenleving, ons leven op korte of langere termijn beïnvloed.

Klimaatopwarming ontward

TEKST

Pieter Boussemaere

Het is compleet fout om te denken dat de kwalijke gevolgen van de klimaatopwarming nog lang op zich zullen laten wachten. Wetenschappers hebben berekend dat we de gevaarlijke tweegradengrens bij ongewijzigd beleid zullen overschrijden omstreeks het jaar 2036. Mensen van mijn leeftijd zullen het meemaken als gepensioneerden, hun kinderen tijdens de fleur van hun leven en onze kleinkinderen zullen ermee opgroeien.

Kantelpunten

Er bestaat al jaren een ruime wetenschappelijke en politieke consensus dat we de opwarming van de aarde onder de 2°C (wereldwijd gemiddelde) moeten houden. Het is een soort gevarengrens die we best niet overschrijden als we de gevolgen van de klimaatopwarming beheersbaar en aanvaardbaar willen houden.

Het gevaar schuilt namelijk in het bereiken van zogenaamde *kantelpunten*. Hoe dichter we de tweegradengrens benaderen, hoe groter de kans dat één of meerdere van die kantelpunten het begeven: als dominostenen die onafhankelijk van elkaar kunnen vallen en onomkeerbare processen in gang zetten.

Zo zal de oceaan op een dag dermate verzuurd raken dat hij niet langer CO₂ opneemt, maar zelf een bron van extra broeikasgassen wordt.

Een ander gevaarlijk kantelpunt vormt het ontdooien van de permafrost (permanent bevroren grond) in Siberië en Alaska. Grote hoeveelheden methaan en CO₂ borrelen dan op en komen in de atmosfeer terecht. Daar zullen ze de opwarming versnellen en versterken.

Hoe zal de wereld veranderen?

Een exact antwoord is moeilijk maar de kans is groot dat er bij ongewijzigd beleid, tegen 2036

De mensheid verbrandt steeds meer fossiele brandstoffen (steenkool, olie en gas) waardoor we aan een hoog tempo extra broeikasgassen aan de atmosfeer toevoegen. We doen dit 25x sneller dan de snelste natuurlijke toename uit de afgelopen 65 miljoen jaar. Deze extra broeikasgassen houden steeds meer warmte vast waardoor de aarde als geheel onnatuurlijk snel opwarmt.

De aarde is vandaag een kleine graad warmer dan pakweg honderd jaar geleden. Dat *lijkt* niet veel, maar voor klimaatwetenschappers is dat heel wat want het gaat hier om een gemiddelde voor de hele planeet. Zo is de temperatuur rond de evenaar de afgelopen eeuw nauwelijks gestegen, maar hoe dichter naar de polen, hoe sterker de opwarming zich laat voelen.

Maak het verschil!

De klimaatopwarming is niet onze persoonlijke fout, maar een maatschappelijk probleem dat collectieve actie vereist. Het is dus in de eerste plaats onze plicht om de politieke wereld wakker te schudden. Drie belangrijke tips die een verschil maken:

- Informeer jezelf en beïnvloed je omgeving
- Beïnvloed je overheid: oproep om op zondag 29 november mee te gaan naar Parijs om van politici strenge maatregelen te eisen tegen de uitstoot van broeikasgassen.
www.climate-express.be
- Beïnvloed de economie
 - a. Kies voor groene stroom en investeer zo in een koolstofvrije toekomst. Een lijst voor België vind je hier: www.greenpeace.org/belgium/groene-stroom
 - b. Kies een motor met een zo laag mogelijke CO2-uitstoot.
 - c. Isoleer je huis en kies voor de minst vervuilende verwarmingsbron

geen zomer-zee-ijs meer is op de Noordpool, dat de poolkappen nog sneller smelten dan vandaag, dat bepaalde ecosystemen onherroepelijk verloren zijn en dat sommige eilandengroepen niet meer bestaan.

Voor Vlaanderen zal de impact op korte termijn wel meevallen. Enerzijds brengt een warmer klimaat voor ons enkele voordelen met zich mee, zoals de mogelijkheid om wijn te verbouwen. Anderzijds zullen er meer extreme weersomstandigheden (hittegolven, hagelstormen) zijn. Voedselproducten worden merkelijk duurder omdat wereldwijd steeds meer oogsten zullen mislukken. En daardoor ook zullen er een pak meer vluchtelingen zijn dan nu.

Op langere termijn (één tot meerdere eeuwen) zijn de gevolgen voor Vlaanderen echter zonder weerga. Uiteindelijk zal de zeespiegel van een

paar tot enkele tientallen meters hoger staan, waardoor grote delen van Vlaanderen definitief onder water zullen verdwijnen.

Kan dit proces nog vertraagd worden?

Stel dat we nu onmiddellijk zouden stoppen met het uitstoten van extra broeikasgassen, dan nog zal de gemiddelde wereldtemperatuur een kleine graad stijgen. Dat komt omdat een opwarmende aarde een beetje werkt zoals de thermostaat in een woonkamer. Als je die aanzet (bijvoorbeeld door de concentraties broeikasgassen te verhogen), duurt het nog een tijd voor de kamer de gewenste temperatuur heeft bereikt. Ook de aarde is dus nog op weg om de verwachte temperatuur te halen. Daarom is het zo cruciaal om onze uitstoot **vandaag** aan te pakken. Ten laatste voor 2020 moet de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen drastisch beginnen dalen om een redelijke kans te maken onder de gevaarlijke tweegradengrens te blijven.

De wereld moet daarom dringend strijden op twee fronten tegelijkertijd. Enerzijds massaal inzetten op energiebesparende maatregelen, anderzijds nog véél meer inzetten op duurzame energie. Hoe langer we dit alles uitstellen, hoe duurder de omschakeling zal zijn. En aangezien die er sowieso moet komen, heeft werkelijk iedereen er alle belang bij dat dit zo snel mogelijk gebeurt.

De Europese Unie is goed op weg om haar doelstelling tegen 2020, een verlaging van de uitstoot van broeikasgassen met 20% in vergelijking met 1990, te halen.

Voor al Oost-Europese landen zitten op koers. Alleen België en Duitsland liggen op twee van de drie pijlers achter op schema. Ons land boekt onvoldoende vooruitgang op vlak van energie-efficiëntie en dreigt de doelstelling voor de daling (-15%) van de uitstoot in sectoren als transport en landbouw, niet te halen met de huidige binnenlandse maatregelen.

“De overgrote meerderheid van de huidige steenkool-, olie- en gasreserves mogen en kunnen niet langer worden gebruikt. Dat is het probleem en tegelijkertijd de oplossing van het klimaatvraagstuk.”

“

PIETER BOUSSEMAERE

Eerste hulp bij klimaatverwarring.

Waarom de opwarming van de aarde veel meer is dan een milieuprobleem van Pieter Boussemaere is een uitgave van Davidsfonds Uitgeverij. 2015 ISBN 978 90 5908 616 6

De auteur, historicus en docent aan Katholieke Hogeschool VIVES, geeft onder deze titel ook lezingen voor Markant-afdelingen.